

Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna, Žulová,
Komenského 154, 790 65 Žulová

tel. 584 459 357
IČO: 64988287

fax 584454080, 584454084
e-mail: reditelka@vuzulova.cz
web: www.vuzulova.cz

**ZHODNOCENÍ MINIMÁLNÍHO
PREVENTIVNÍHO PROGRAMU
SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ
2019/2020**

Bc. Jan Zifčák, DiS.
metodik prevence

Mgr. Dagmar Bakešová
ředitelka

V Žulové 1. 9. 2020

VÝCHOVNÝ ÚSTAV ŽULOVÁ

Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna, Žulová, Komenského 154, se nachází v okrese Jeseník a je dobře dostupný vlakem i autobusem z celé Moravy a Čech.

Žulovsko a Jesenicko se může pochlubit krásnou přírodou, čistým ovzduším a mnoha přírodními i kulturními památkami.

Objekt výchovného ústavu se nachází na okraji města Žulová. Mimo ubytovací části pro děti nabízí moderně vybavené prostory pro střední školu a zájmové aktivity. Děti mají k dispozici množství aktivit pro volný čas a sportovní vyžití. K objektu patří pozemky, které jsou využívány ke sportovním, pracovním i rekreačním aktivitám. Je zde miniaturní golf, hřiště, venkovní posezení, záhony pro pěstování zeleniny, květin a skleníky. Všechny prostory působí útulným a příjemným dojmem.

Zřizovatelem našeho výchovného ústavu je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Hlavní náplní činnosti je výchova a vzdělávání umístěných dětí.

Kapacita je 32 dětí ve věku 15 – 18, případně 19 let s nařízenou ústavní nebo uloženou ochrannou výchovou, případně umístěných na základě předběžného opatření se závažnými poruchami chování.

Výjimečně zde mohou být umístěny i děti se závažnými poruchami chování s neukončenou povinnou školní docházkou mladší patnácti let.

Součástí výchovného ústavu je střední škola, celkový povolený počet žáků školy je dvacet.

Výchovný ústav měl v uplynulém školním roce dvě výchovná oddělení

Oddělení č. 1 pro děti připravující se na povolání

✓ dvě skupiny dívek

Na tomto oddělení jsou umístěny děti s poruchami chování připravující se na povolání vyžadující stálou kontrolu.

Oddělení č. 2 s výchovně léčebnou péčí

✓ dvě skupiny chlapců

Jedná se o děti vyžadující intenzivní individuální péči. Jsou zde chlapci se závažnými poruchami chování, experimentující s návykovými látkami nebo drogově závislé. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací, resocializační a terapeutické.

**ZHODNOCENÍ MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU
SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ
2019/2020**

CÍL MPP

Cílem MPP je výchova a vzdělávání ke zdravému životnímu stylu, vytváření zdravého vztahového prostředí a prevence vzniku a rozvoje sociálně patologických jevů u našich dětí. Dále se jedná o socializaci či resocializaci s ohledem na jednotlivce a stav jeho osobnosti. Ve vztahu ke specifčnosti dětí VÚ, SŠ a ŠJ Žulová se dále jedná o terciární prevenci již vzniklých a rozvinutých sociálně patologických jevů.

REALIZACE MPP

Na realizaci MPP se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci VÚ, SŠ a ŠJ Žulová. Minimální prevence vzniku a rozvoje sociálně patologických jevů je ve VÚ, SŠ a ŠJ Žulová zahrnuta v rámci realizace řízených reedukačních aktivit, dle plánů organizovaných akcí, které jsou vázány na zásadní problematiky, které se nejčastěji projevují u našich dětí (jedná se o všechny typy prevence indikovaná, sekundární, terciální apod., zaměřenou na obecně rozšířené problematiky).

ANALÝZA VÝCHOZÍ SITUACE

Na základě řešených situací v minulém školním roce a indicií získaných od interních i externích zdrojů, dále na základě studia průvodní dokumentace našich dětí, individuální i skupinové práci, pozorování skupinové dynamiky a vztahů ve výchovných skupinách, z individuálních pohovorů a dalších zdrojů bylo zjištěno, že se mezi zásadní problematiky ve VÚ, SŠ a ŠJ Žulová za poslední školní rok řadí zejména: zneužití dovolenek k útěkům, spojené s užíváním omamných a psychotropních látek, zneužití samostatných vycházek k útěkům, spojené s užíváním omamných a psychotropních látek, ničení ústavního majetku, pronášení kuřáckých potřeb do školského zařízení, slovní agrese na adresu pedagogických a nepedagogických pracovníků a v poslední řadě se setkáváme často s podvodným jednáním a lhaním.

PŘEVAŽUJÍCÍ PROBLEMATIKA DĚTÍ VE VAZBĚ NA SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÉ JEVY

Ze studia jednotlivých dokumentací našich dětí je zcela zřejmé, že se problematika patologického chování obecně týká specifických oblastí. Tyto oblasti jsou: oblast vztahů, oblast závislostního chování, oblast trávení volného času, oblast sexuality a oblast seberealizace, vazby na budoucnost a potřeby seberozvoje. Tyto obecně se projevující problematiky řeší Plán organizovaných akcí, který je závazným a metodickým dokumentem k realizaci řízených reedukačních aktivit.

**ZHODNOCENÍ MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU
SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ
2019/2020**

KRÁTKODOBÉ CÍLE MPP

- ✓ Zajištění okamžité ochrany potencionálním i reálným obětem rizikového chování agresorů (*šikana, agrese, kyberšikana, vandalismus, intolerance, extremismus, rasismus, netolismus, rizikové sexuální chování, závislostní chování, užívání návykových látek, rizikové sporty a rizikové chování v dopravě.*).
- ✓ Práce pedagogů a klíčových pracovníků a odborných pracovníků s jednotlivci i se skupinami s cílem vést děti k pochopení a přijetí významu zdravé komunikace, a to jak v rámci vrstevnické skupiny, tak v mezigeneračních vztazích.
- ✓ Rozpoznávání vztahových problémů a řešení nastalých situací.
- ✓ Zajištění okamžité intervence v případech zjištění akutních problémů skupiny či jednotlivců.
- ✓ Tvorba a zajištění příležitostí k obecné interakci, zajištění prožitkových aktivit.
- ✓ Zajištění dalšího vzdělávání pedagogického personálu ve vazbě na vázaná a aktuální témata.
- ✓ Ve spolupráci s ostatními pedagogickými a odbornými (popřípadě i nepedagogickými) pracovníky vyhledávat jedince či skupiny se sklony k rizikovému chování a jednání.

STŘEDNĚDOBÉ CÍLE MPP

- ✓ Všestranný rozvoj osobnosti dítěte s ohledem na sociální a další kompetence.
- ✓ Osvojování prosociálních vzorců chování dětí.
- ✓ Osvojování schopnosti rozeznat normu od abnormality a vzbudit potřebu života a chování dle obecně i formálně uznávaných norem.
- ✓ Osvojování komunikačních dovedností, zejména vnímat komunikaci jako základní prostředek tvorby a udržení vztahů, nebát se komunikovat, naučit se řešit problémy.
- ✓ Osvojovat si schopnost vytvářet kvalitní vztahy a vnímat kvalitu hodnot.
- ✓ Zachovat a nadále rozvíjet již funkční aktivity a zájmové kroužky.

DLOUHODOBÉ CÍLE MPP

- ✓ Pokud možno, eliminace výskytu sociálně patologických jevů. Minimálně však jejich maximálně možná eliminace.
- ✓ Osvojení potřeby a dovednosti kvalitně trávit volný čas.
- ✓ Rozvoj sebereflexe, vazby na budoucnost a aktivity v oblasti sebe rozvoje.
- ✓ Vytvoření zdravého a bezpečného prostředí pro realizaci výchovně vzdělávacího procesu.
- ✓ Vytvoření sociálně kvalitního prostředí.
- ✓ Výchova prosociálních osobností.
- ✓ Vést děti k finanční gramotnosti a řešit jejich pohledávky.
- ✓ Práce s rodinou - rekonstrukce rodinných vazeb, práce s rodinným systémem.

REALIZACE MPP

Pedagogové a ostatní zaměstnanci VÚ, SŠ a ŠJ Žulová:

Všichni zaměstnanci VÚ, SŠ a ŠJ Žulová jsou povinni vnímat dění kolem sebe, a to zejména ve vztahu k dětem našeho zařízení a v případě zjištění rizikového a závadového chování, či podezření na rizikové chování učinit vhodná opatření, informovat vedení výchovného zařízení.

Mezi vhodná opatření patří zejména:

1. Vzájemná komunikace, okamžité předávání informací.
2. Poskytnout okamžitou pomoc, citlivý přístup a ochranu dítěti v případě, že o pomoc či ochranu požádá (toto bez ohledu na subjektivní vyhodnocení situace, dítě může být ve špatném rozpoložení a situaci může vnímat nereálně), hrozí neadekvátní reakce.
3. Poskytnout okamžitou ochranu či pomoc dítěti v případě, že je zřejmě ohroženo agresorem nebo vlastním rizikovým chováním, a to i v případě, že o pomoc či ochranu nežádá.
4. Všichni pedagogičtí pracovníci jsou povinni poskytnout dítěti základní poradenskou pomoc, specifickou poradenskou pomoc poskytuje metodik prevence, etoped – speciální pedagog, psycholog, psycholog – terapeut, adiktolog, pedopsychiatr, vedoucí vychovatelé, zástupce ředitelky a výchovný poradce.
5. Pedagogičtí pracovníci se podílí na diagnostice výchovných skupin, předávají si informace o dětech s projevy rizikového chování, věnují se jim společně s metodikem prevence, psychologem atd.
6. Odborný personál doporučuje na základě porady a konzultací oslovení externího odborníka.
7. Pedagogičtí pracovníci se řídí pokyny metodika prevence a plní dílčí úkoly, které jim přísluší a vztahují se k problematice minimální prevence vzniku a rozvoje sociálně patologických jevů.
8. Všichni pedagogičtí pracovníci jsou informováni o vázaných skutečnostech, a to dle jejich závažnosti, na pedagogických radách, telefonicky či osobně.

Děti VÚ, SŠ a ŠJ Žulová:

Jsou seznámeni s činností metodika prevence při vstupním pohovoru. Dále jim je činnost odborných pracovníků připomínána v rámci týdenních komunit či setkání.

Informace jsou dětem k dispozici na nástěnkách – na oddělení a ve školní jídelně.

Dále jsou poskytovány letáčky s protidrogovou tematikou.

Pro anonymní podání informací slouží schránky důvěry, zřízeny na všech výchovných skupinách.

Rodiče či zákonní zástupci dětí VÚ, SŠ a ŠJ Žulová:

Mají právo na veškeré vázané informace ve vztahu k sociálně patologickým jevům a další příslušné informace.

Názory rodičů a zákonných zástupců jsou pedagogickým personálem, výchovným poradcem a metodikem prevence reflektovány.

Spolupráce s odborníky a zájmovými institucemi:

Policie ČR - Obvodní oddělení Žulová, Hlavní 149, 79065 Žulová

MěÚ Žulová, odbor přestupků, Hlavní 36, 79065 Žulová

Policie České republiky – KŘP OLK, Odd. obecné kriminality, Moravská 4, 790 01 Jeseník

**ZHODNOCENÍ MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU
SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ
2019/2020**

Okresní státní zastupitelství Jeseník, Nábřežní 290/20, 790 01 Jeseník
Probační a mediační služba Jeseník, Nábřežní 290/20, 790 01 Jeseník
Psychiatrická nemocnice v Opavě, Olomoucká 305/88, 74601 Opava
Psychiatrická nemocnice Šternberk, Olomoucká 1848/173, 78501 Šternberk
Odborní lékaři v Jeseníku a žulové.

Pohyb dětí na VÚ v průběhu školního roku 2019/2020

Umístění:

V průběhu školního roku 2019/2020 bylo do zařízení umístěno celkem 28 dětí, z toho na oddělení připravující se na povolání – 13 dívek a na oddělení s výchovně – léčebnou péčí 15 chlapců.

Nejvíce přijatých dětí do našeho zařízení bylo přijato z rodiny, a to v počtu 14, z toho 6 dívek a 8 chlapců.

Důvody umístění byly problémy: agresivita, zneužívání návykových látek, útěky, záškoláctví, nerespektování autorit a závadová parta.

Útěky:

Ve školním roce 2019/2020 došlo celkem k 59 útěkům. Z toho 27 útěků chlapců a 32 útěků dívek.

Nejčastěji dochází ke zneužití dovolenky a následného nenávratu do zařízení. Jejich cílem bylo např. prodloužení dovolenky, delší pobyt s kamarádem, či závadovou partou, nezřídká spojené s užíváním omamných a psychotropních látek nebo alkoholu. V několika případech jsou útěky doprovázeny krádežemi v nákupních centrech a závažnou trestnou činností (přepadení, zneužívání k prostituci). Děti často předstírají nemoc z důvodů setrvání v domácím léčení. Dále evidujeme útěky z areálu zařízení, budovy zařízení, nemocnice, soudu.

Uložená opatření ve výchově

Kladná opatření ve výchově v počtu 440.

Zpravidla se jednalo o aktivitu nad rámec svých povinností, za dobré umístění a účast v soutěžích, dobré chování, aktivní přístup a zapojení do činnosti skupiny během dne apod.

Záporná opatření ve výchově v počtu 353.

Zpravidla se jednalo o útěky, užití OPL na útěku, vnesení do prostor ústavu kuřáckých potřeb, nevhodné chování k jinému dítěti a k pedagogovi nebo odbornému pracovníkovi, dále pak verbální útok vůči osobě a ve fyzickém útoku vůči osobě nebo majetku. Často za opakované a závažné neplnění a porušování vnitřního řádu.

Ve sledovaném období byla do zařízení 1x přivolána Policie ČR za účelem zklidnění dítěte, a doprovodu k hospitalizaci v PN. Dále byla několikrát přivolána ZZS, která řešila zdravotní stav dítěte po útěku, které bylo pod vlivem NVL, nejčastěji THC a pervitinu. V dalších případech se jednalo o vyšetření v případě bažení po návykové látce.

**ZHODNOCENÍ MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU
SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ
2019/2020**

Prevence v rámci volnočasových aktivit

Na celkovém snížení počtu sociálně patologických jevů mělo značný vliv vedení zájmových kroužků, jejichž materiální zabezpečení bylo na velice dobré úrovni. Množství těchto kroužků bylo velmi bohaté a různorodé, kdy si děti mohly opravdu vybrat.

- ručních prací
- informatiky
- keramiky
- vlastivědný
- turistický
- hudební a divadelní
- výtvarný
- vědomostní kvízy a topografický
- sportovní
- ruční práce, šití a vyšívání
- kroužek cizích jazyků

Velice významný je kroužek sportovní. Díky aktivní přípravě se naše děti umísťují na předních pozicích při sportovních soutěžích v ústavu a mimo něj.

V rámci vyplnění volného času u dětí byly zapůjčovány dětem knihy z knihovny VÚ, které jsou pravidelně doplňovány o nové zajímavé tituly.

V kanceláři etopeda/ metodika prevence je k dispozici **Seznam volnočasových zařízení a aktivit v okolí VÚ Žulová**.

Mezi další akce, které pomohly snižovat výskyt sociálně patologických jevů, byly významné akce našich skupinových vychovatelů a vedoucích vychovatelů:

- Celostátní letní sportovní hry VÚ ČR
- celodenní pobyty v přírodě
- vícedenní pobyty v přírodě
- a tradiční akce: den dětí, pálení čarodějnic, vánoční trhy, vánoční tvorba dekorací, velikonoční tvorba dekorací, tvorba keramických vánočních dárků pro příslušníky Policie ČR v Jeseníku.

Velmi významnou byla i terapeutická činnost etopedů, psychologa – terapeuta, terapeuta, adiktologa, zástupce ředitele a výchovného poradce na VÚ, kteří se značným způsobem podílí na chování dětí.

Akce a činnosti odborných pracovníků

- práce s adiktologem – práce se skupinou a individuální pohovory
- rodinná terapie
- krizová intervence
- turistické akce

**ZHODNOCENÍ MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU
SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ
2019/2020**

vícedenní turistické akce
cykloturistické akce
vícedenní cykloturistické akce
pobyty v přírodě spojené s vařením obědu
Mikulášská besídka
oslava Halloweenu
srub Nýznerov
přechod Rychlebských hor
den dětí

Veškeré preventivní akce jsou uvedeny v **příloze č. 1.**

**Preventivní činnost etopeda, speciálního pedagoga
a psychologa – terapeuta**

Rodinná terapie – během školního roku 2019/2020 proběhlo 7 konzultací se zákonnými zástupci našich dětí. Setkání proběhlo buď ve společenských prostorech jídelny VÚ, kde za přítomnosti etopeda probíhala diskuze o našich dětech. Anebo prostřednictvím telefonického pohovoru s nabídkou osobní návštěvy v zařízení.

Práce je zaměřena zejména na vztahy, řešení vzájemných problémů a dalšího fungování rodiny v budoucnosti. Nastavení pravidel a hranic rodičovské kompetence.

Měsíční cíle – měsíční cíle (dále jen MC) nahradily na skupině chlapců a dívek krátkodobé cíle. MC se liší tím, že jsou založeny na delší dobu a u chlapců (oddělení s výchovně léčebným režimem) jsou spjaty s etapami.

Největší zájem byl o dřívější odjezd, navýšení kapesného. O vycházku neprojevil zájem nikdo.

Zážitková pedagogika – během školního roku 2019/2020 bylo zorganizováno několik akcí.

Jednalo se především o:

1. pěší turistiku, plnění sto jarních kilometrů, využití místní přírody – přechod Rychlebských hor a přechod hlavního hřebene Rychlebských hor spojený s pobytem na srubu Nýznerov.
2. vícedenní cykloturistiku podél řeky Moravy,

**ZHODNOCENÍ MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU
SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ
2019/2020**

3. jednodenní cykloturistické výlety spojené s návštěvou kulturních, historických a přírodních památek v okrese.

Krizová intervence – byla prováděna etopedy v rámci mimořádných událostí a během dovolenek dětí u rodičů.

Letáky, brožury – na výchovné skupiny jsou neustále doplňovány letáky a brožury s preventivní tematikou.

Skupiny psychologa - terapeuta - jsou zaměřeny na rozvoj komunikačních schopností, spolupráci, sebepoznání a důvěru. Průběh a téma každé skupiny je upravováno dle počtu dětí, složení, aktuálních problémů a potřeb a vlastních námětů, které si děti přinesou.

Cílem skupin je zejména trénink sociálních dovedností, vzájemný respekt a tolerance, akceptace názorů ostatních, zdravé vyjadřování pocitů a snaha změnit nežádoucí vzorce.

Skupiny etopeda – jedná se o reedukační, kompenzační a resocializační činnost, kdy se děti vedou k základním poznatkům z oblasti: práva, ekonomiky, etikety, zeměpisu, dějepisu a základů společenských věd. Dále provádí pedagogickou a psychologickou nápravnou činnost.

Cílem je získat nové poznatky v oblastech vzdělání a simulovat situace, které přijdou se zletilostí.

Skupiny adiktologa - činnost v rámci preventivní, léčebné a rehabilitační péče v oblasti drogové závislosti. Činnost byla z důvodů pandemie COVID-19 přerušena a již znovu nebyla navázána.

Finanční gramotnost – etoped vede děti ke znalosti v oblasti ekonomické a finanční gramotnosti. Pomáhá jim řešit zadluženost, která je zejména způsobena zahálčivým způsobem života, neřešení upomínek, právní pomoci a náklady soudního řízení. Mezi dětmi se najde i pár, takových, které vedou k této pomoci laxní a odmítavý přístup.

Zabezpečení předvýstupního období: jedná se o soubor postupů při blížící se zletilosti či ukončením pobytu ve VÚ v rámci splněné výchovně – léčebného režimu, nebo zrušení soudního opatření.

1. plán s rodiči, jakým směrem se při výstupu budeme ubírat
2. jednání s kurátorem,
3. návštěva ÚP Jeseník,
4. návštěva ubytoven,
5. vyhledávání školy, dokončení vzdělání, vyhledání návazné péče.

**ZHODNOCENÍ MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU
SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ
2019/2020**

Oproti minulému roku (2018/2019) byly akce omezeny z důvodu pandemie COVID-19 a vyhlášení nouzového stavu Vládou České republiky.

Závěrečné zhodnocení za školní rok 2019/2020

1. Většina naplánovaných akcí proběhla a byla hodnocena velmi dobře.
2. V rámci prevence v oblasti sociálně patologických jevů jsou na chodbách u příslušných výchovných skupin dětí umístěny schránky důvěry, kdy o jejich obsahu vedl metodik prevence a výchovný poradce záznamy a to i v případě, že byly využívány většinou anonymně.
3. Metodik prevence zaznamenával negativní jevy na VÚ, SŠ a ŠJ a spolupracoval s vychovateli na jejich řešení. Výskyt negativních jevů a opatření k nápravě byly prezentovány na poradách.
4. K posílení sebevědomí, tolerance a sociálního citění u dětí byly využívány hodiny životních dovedností. Tato forma výuky byla vedena zejména u skupiny dětí na oddělení s léčebným režimem.
5. Nedílnou součástí vzdělávání dětí bylo využívání počítačové učebny k osvojení základních návyků počítačové gramotnosti a jejího využití v praktickém životě. Hlavní důraz byl kladen na vyhledávání škol, zaměstnání a ubytování u dětí, které v daném školním roce ukončily pobyt ve VÚ.
6. Vychovatelé, kteří získali poznatky v oblasti sociálně patologických jevů, tyto bezodkladně předávali metodikovi prevence, který prováděl vyhodnocení a ve spolupráci s vychovateli stanovil způsob řešení.
7. V oblasti prevence sociálně patologických jevů bylo poskytováno všem dětem právní poradenství v oblasti přestupkového a trestního řízení, zejména v oblasti korespondence při různých typech řádných opravných prostředků proti rozhodnutím soudů, plateb za obhajobu, korespondenci poškozeným v rámci trestné činnosti spáchané mimo VÚ nebo za pokuty při nezaplaceném jízděném.
8. V rámci boje proti kouření se nám téměř podařilo eliminovat kouření v budově a na pozemku VÚ, SŠ a ŠJ.
9. V oblasti docházky do školy se podařilo snížit úroveň záškoláctví v důsledku zřízení SŠ v objektu VÚ.
10. Velmi významnou byla i terapeutická činnost psychologa, terapeuta a etopeda na VÚ, která se značným způsobem podílí na chování dětí.

Příloha:

1. Plnění akcí v rámci MPP pro školní rok 2019/2020

Vypracoval:

Jméno, příjmení, titul: Bc. Jan Zifčák, DiS.

Funkce: metodik prevence a etoped VÚ

Telefon: 770 143 258

E – mail: etoped@vuzulova.cz

**ZHODNOCENÍ MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU
SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ
2019/2020**

Schváleno dne: 14. 9. 2020

Razítko VÚ, SŠ a ŠJ Žulová

.....
Mgr. Dagmar Bakešová